

KONSULTASJONER MELLOM STATEN OG KOMMUNESEKTOREN

**REFERAT FRA DET
1. KONSULTASJONSMØTET
4. mars 2014**

Saknr.: 14/767

Tilstede: *Fra staten:* Kommunal- og moderniseringsminister Jan Tore Sanner (KMD), statssekretær Jardar Jensen (KMD), statssekretær Paal Bjørnstad (FIN), statssekretær Thor Sættem (ASD), Sølve Monica Steffensen (KMD adm.)

Fra KS: Leder Gunn Marit Helgesen, 1. nestleder Mette Gundersen, 2. nestleder Bjørn Arild Gram, Endre Skjervø, Gunn Berit Gjerde, Harald Danielsen, Helge Eide (adm.), Per Richard Johansen (adm.).

Dato: 4. mars kl. 10.00-11.30

Møteleder: Jan Tore Sanner (KMD)

Referent: Jørgen Johnsen og Helga Aanderaa (KMD)

1. Konsultasjonsmøtet

Jan Tore Sanner ønsket velkommen til dialog om rammene for kommuneopplegget i statsbudsjettet for 2015.

2. Notat fra TBU av mars 2014 om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren

Paal Bjørnstad (FIN) orienterte om den nasjonale og internasjonale økonomiske situasjonen og utsiktene for norsk økonomi generelt. Det er tegn til en bedring av den økonomiske situasjonen for flere av landene i euroområdet, med en vekst i BNP de tre siste kvartalene av 2013 for området sett under ett. Norsk økonomi har klart seg bra. Sysselsettingen er høy og arbeidsledigheten lav. Veksten i 2013 ble imidlertid mer avdempet enn i 2012. Sysselsettingen fortsatte å øke i fjor, men i et noe lavere tempo enn året før. Samtidig er det tegn til en todeling i norsk økonomi, der bedrifter som leverer mye til petroleumsvirksomhet i Norge og utlandet ekspanderer, mens virksomheter som konkurrerer på de mer tradisjonelle eksportmarkedene sliter. Todelingen forsterkes av at kostnadsveksten er kommet ut av takt med utviklingen hos våre handelspartnere. Siden 2005 har lønnveksten også vært klart høyere enn stigningen i produktiviteten. Samtidig er husholdningenes gjeld og boligpriser på høye nivåer. Det er også høy gjeld i kommunesektoren. Disse forholdene gjør oss sårbare, for eksempel ved et fall i oljeprisen. Den offentlige pengebruken skal tilpasses situasjonen i økonomien innenfor handlingsregelens rammer. I planleggingen av budsjettet for 2015 vil det legges vekt på at kostnadsnivået i næringslivet har blitt høyt. En for ekspansiv budsjettpolitikk vil kunne øke presset på konkurranseutsatt sektor.

Jan Tore Sanner orienterte om den økonomiske situasjonen i kommunesektoren som redegjort for i notat fra TBU av februar 2014.

Gunn Marit Helgesen sa det er enighet om det overordnede bildet. Netto driftsresultat på 3 pst. for sektoren er uttrykk for styringsevne og disiplin. Økte bevilgninger til kommunesektoren de siste årene har blitt fulgt av økninger i velferdsordninger som kommunene har ansvar for. Økte pensjonsutgifter og demografiutviklingen gjør budsjettsituasjonen utfordrende for kommunesektoren. Helgesen pekte på at situasjonen i kommunesektoren ikke nødvendigvis er så solid overalt. Det er tøffe prioriteringer kommunesektoren står overfor i det daglige, og sektoren har store utgifter til sentrale velferdstjenester.

Partene diskuterte utfordringene kommunesektoren står overfor når det gjelder å rekruttere kompetent arbeidskraft.

Gram viste til investeringer og vedlikehold i sektoren, særlig i vekstområder, der utfordringene er større enn tidligere år.

Sanner sa at regjeringen vil se særskilt på vekstkommuners utfordringer i kommuneproposisjonen for 2015.

2. Notat fra TBU av mars 2014 om demografisk utvikling og kommunesektorens utgifter - sammendrag

Jan Tore Sanner orienterte om den demografiske utviklingen og kommunesektorens utgifter, som redegjort for i notat fra TBU av februar 2014.

Helgesen viste til uenighet i TBU mellom et flertall i utvalget og et mindretall bestående av KS og Fagforbundets representant, om hvordan demografiutgiftene skal beregnes. Helgesen sa at selv om KS legger utvalgets konklusjoner til grunn vil det være en styrke for partene om TBU kan komme fram til en enighet om beregningene.

Sanner viste til at TBU er et uavhengig ekspertutvalg, og at det er viktig at flertallets konklusjon om kommunesektorens merutgifter til den demografiske utviklingen legges til grunn.

4. Innspill fra KS til regjeringens arbeid med statsbudsjettet 2015

KS viste til skriftlig innspill til regjeringens arbeid med statsbudsjettet for 2015.

Helgesen uttrykte at pensjonsutgifter er den største utfordringen i kommunesektoren, med et stort premieavvik. Det er derfor viktig å sette pensjon på dagsorden i samarbeid med staten, og å legge til rette for økt mobilitet mellom pensjonsordninger i stat og kommune.

Helgesen sa videre at det er en stor underliggende vekst på en rekke områder, som er svært krevende for kommunene. Videre er fullfinansiering av reformer viktig, og at eventuelle nye satsinger varsles i kommuneproposisjonen.

Sanner sa at budsjettet for 2014 er robust og stramt. Regjeringen har ansvar for ikke å skape forventninger som ikke kan innfris. Sanner sa han har merket seg innspillene fra KS, og viste til at regjeringen vil komme tilbake til forventninger til kommunesektoren i Kommuneproposisjonen for 2015.

Thor Sættem (ASD) viste til at Sundvolden-erklæringen er tydelig på at regjeringen ønsker å redusere forskjellene mellom pensjonssystemene i privat og offentlig sektor. For å få til en endring, er man avhengig å ha med seg aktørene på arbeidstaker- og arbeidsgiversiden. KS kan bidra til å synliggjøre konsekvensene av dagens ordning.

Når det gjelder KS' innspill om kommunal medfinansiering (KMF) viste Helgesen til at det på administrativt nivå er satt i gang et arbeid for å se på alternative virkemidler for å støtte opp om samhandlingsreformens intensjoner.

Sanner antok at videre dialog i saken fortsetter mellom KS og HOD.

Til KS' innspill til nasjonal samordning og satsing på IKT-området sa Sanner at regjeringen er enig i at det er viktig å se hele offentlig sektor under ett. Helgesen understreket at det er stort behov for samordning. Danielsen viste til programmet KommIT, som har gjort samordningen innenfor kommunesektoren mye bedre..

Når det gjelder KS' forslag om at det gjennomføres en kartlegging av omfang og tema for planlagte landsdekkende tilsyn, sa Sanner at regjeringen er lydhøre for innspill fra KS, men vil ikke forplikte seg til en gjennomgang.

Partene diskuterte videre ressurskrevende tjenester. Danielsen viste til at presset er sterkt både økonomisk og faglig i kommune. Behovet er stort og kostnadene er godt dokumentert. Gran tok opp at det er et ønske fra KS om å få til en felles diskusjon med staten om hva som kan gjøres for å finne gode løsninger for både stat og kommune.

Sanner sa at det i utgangspunktet er en god toppfinansieringsordning for ressurskrevende tjenester, men gav uttrykk for at utgiftsveksten er bekymringsfull. Sanner etterspurte konkrete innspill fra KS, som har erfaringer fra nettverk innenfor ressurskrevende tjenester, om hva som kan gjøres for å dempe utgiftsveksten, før man ev. vurderer å sette ned en arbeidsgruppe.

Helgesen viste til at KS har avholdt strategikonferanser i hele landet, og kommunereform har vært et tema i de fleste fylker. Inntrykket er at det er en avventende holdning i kommunene, der man venter på signaler fra regjeringen før man går videre med prosesser.

Sanner mente det er naturlig at engasjementet rundt kommunereform vil gå i bølger, men understreket at det ligger fast at nødvendige vedtak skal fattes i denne perioden. Sanner viste til at første delrapport fra ekspertgruppen som er nedsatt, kommer i slutten av mars. Kommunereformens prosessdel vil bli presentert i en meldingsdel til kommuneproposisjonen 2015, som vil ta for seg behovene for en reform, målene for reformen, en plan for gjennomføring av reformen og aktuelle virkemidler. Han viste videre til at KS regionalt og Fylkesmannen vil bli invitert til å legge til rette for lokale prosesser. Sanner sa at det tas sikte på å legge fram en stortingsmelding om nye oppgaver til mer robuste kommuner våren 2015, og oppfordret KS til å komme med innspill til dette arbeidet før sommeren.

Gram viste til at KS ønsker at man også ser på eventuelle overføringer av oppgaver til fylkeskommuner eller regioner i forbindelse med en oppgavegjennomgang. Videre sa han KS er bekymret for at øremerkede midler erstattes av rettighetsfesting og bemanningsnormer.

Gjerde sa at det er få insentiver for kommunene til å sette i gang lokale prosesser.

Danielsen viste til at regionrådene kan være et naturlig forum for å legge til rette for lokale prosesser.

Sanner og Helgesen var enige om videre dialog om kommunereformen.

5. Involvering av kommunesektoren i arbeidet med statlige lovutredninger rettet mot kommunesektoren

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

6. Bilaterale avtaler

Det ble ikke knyttet kommentarer til dette punktet.

7. Kostnadsberegningssaker

Helgesen sa KS mener det bør være et samarbeid med HOD om kostnadsberegning for brukerstyrt personlig assistent (BPA). KS vil ta kontakt med HOD om dette.

Eventuelt

Det var ingen saker under eventuelt.

Sanner takket for møtet.